

— ✻ ✻ ✻ —
Pris: 15 kop. Silver.
— ✻ ✻ ✻ —

EN MÅNAD I STADEN A-E

ELLER

SOVALLRA MITT HERRSKAP.

TILFÄLLIGHETS SKÄMT

I FYRA AKTER

AF

A. Ridd.

Raumo, 1854.

Rehandleren K. E. F. Haander for
c. Kommission.

IV 61
Kapitel

EN MÅNAD I STADEN A-E

ELLER

SQVALLRA MITT HERRSKAP.

TILFÄLLIGHETS SKÄMT

I FYRA AKTER

AF

A. RIDÉ.

V. Rindahl

HELSINGFORS.

Tryckt hos H. C. Frick, 1854.

Författarens förlag.

SVALLRA MITT HERRSKAP

Imprimatur:

G. F. Aminoff.

EN MÅNAD I STADEN A-F

ELLER

SQVALLRA MITT HERRSKAP.

PERSONERNE:

Borgmästaren.

Borgmästarinnan.

Herr Palm.

Herr Waldborgen.

Herr Salin.

Palm. } Rådman.

Tallgren. }

Österman. } Borgare.

Ceder. }

Bonde. Possessionat.

Mamsell Palm. Herr Palm's dotter.

Mamsell Rosa. Borgmästarens systerdotter.

Mamsell Strömberg.

Mamsell Selin.

Mamsell Lindberg.

Taxell. Stadstjenare.

Grönblomskan.

En gumma. En flicka. Betjenter.

FÖRSTA AKTEN.

Föreställer en salong hos Borgmästaren. I fonden en dörr, som leder ut, och ett fenster; tvänne likadana åt höger; åt vänster en dörr, som för till de inre rummen. Möbleringen är enkel.

FÖRSTA SCENEN.

Borgmästaren, stående till vänster, samtalar med Palm och Österman, Borgmästarinnan, Mamsellerna Strömberg, Selin, Lindberg och Rosa sitta omkring tvänne bord framför fenstren till höger sysselsatta med handarbeten och samtalande sinus emellan, utan att vid aktens början ge akt på Herrarnas samtal. På bordet, hvarvid Borgmästarinnan sitter, är en kaffepanna, derur fruntimren servera åt sig och dricka.

BORGMÄSTAREN. (Nys kommen från en promenad, är klädd i en lång blå rock med en stor blårandig duk om halsen.)

(Likaom fortsättande ett samtal). Lemnom mine Herrar detta ämne och låtom oss börja med annat. (Hostar). Hvad är Herrarnas mening till exempel om Apothekarns anhållan att få brunshuset med den dertill hörande ängen på tjugufem års arrende. Han säger sig vilja försköna stället såväl genom plantering af träd och blomster, som andra "orimligheter."

PALM. (Tänmande om knappens till sin väst.)

(Släpande.) "Man" kan just icke säga någonting, ja, men tycker ändock att icke behöfs mer än en begravningsplats,

ja; ty en sådan ämnar han väl göra der, såsom han gjort utanför tullen till B., jaha, och man finner att går mycky pengar till allt sänt, ja, eller (seende på Österman) hvad menar du Österman?

ÖSTERMAN.

Jag instämmer fullkomligt i farbrors mening och tror mig äfven befogad att tillägga det Aptekarn gjort detta anbud blott för vinnings skull och på det sättet skinna stadskassan.

BORGÄSTARIN. (Gladt.)

Ganska riktigt anmärkt af Herrarna, och jag värderar mycket Östermans tanke, då Österman alltid visat sig mon om stadens intressen och äfven (hostar) dess anseende. (Seende på sin ur.) Men klockan blir snart elfva; kanske Herrarna äro goda och stiga in hit. (Visar åt dörrens till vänster och går följande, De andra följa.)

ANDRA SCENEN.

De i första Scenen omnämnda frontimmer. Sedermera Waldborgen.

MAMSELL STRÖMBERG. (Ser ut genom fenestret.)

Men se, mitt Herrskap! en fremmande; hvem mon tro det är? (Alla närma sina ansikten till fenestret.) Ack, det är Waldborgen.

MAMSELL SELIN.

Kors, hvilken sprätt! Men se han kommer hit.

BORGÄSTARIN. (Stiger upp och ämnar gå.)

Huru! kommer han hit? jasad jag vet hvad han vill.

DE ÖFRIGA. (Säga äfven upp och smiriga nyfiket Borgmästarinnan.)

Hvad vill han? Säg det oss!

BORGÄSTARIN. (Sliter sig lös.)

(Brådkande.) Sen när han gått; kom bort nu.

(De gå ut från samma dörr som Herrarna.)

TREDJE SCENEN.

Waldborgen. Sedermera Borgmästaren. Österman, Palm och fruntinnan synas i dörren som Borgmästaren vid sitt inträde lemnar öppen.

WALDBORGEN. (Inkommer från dörren i fänden samt kastar sin palatet i en stol och aflygger galoscherna vid dörren. Hvarledes han går fram i rummet.)

(Ser sig omkring.) Åh jag tror att Hans Höglärdhet och Vidtlagfarenhet icke är hemma fastän han lofvade vara det den här tiden (Ser på sitt ur). Det var väl tusan här icke jag nu narrat gubben, ty jag lofvade vara här klockan tio och nu har den slagit elfva. (Pans, hvarander han går fram och tillbaka i rummet.) Dock skall jag vänta tills han kommer hem, om han behagat gå ut, eller tills han kommer in, om han är hos Damerna. (Varschär kaffe-servien och går dit.) Ah! se man har druckit kaffe här; nå, det hör till Dagligt Allehanda i A—e, ty käringarna säga ju (sjungande)

Kära vänner kommen och dricken en tår
Af det goda kaffe man här i A—e får;
Och låtom oss sedan våra hufvuden slå
Tillsammans att om och för framtiden spä.
Samt sqvallra, ja sqvallra och sqvallra.
Ty hvad är väl mera glädjande och kärt,
Än det våra fäder och mödrar oss lärt,
Att sqvallra, ja sqvallra och sqvallra?

Men hyar i all verlden dröjer Gubben så länge! Jag skall gå och se 'ät. (Går åt dörren till vänster, men mötas der af Borgmästaren, och drar sig tillbaka; hälsar.) Goddag! (Borgmästaren hälsar.)

WALDBORGEN.

Jag ber allerödmjukast om ursäkt att jag låtit Herr Borgmästaren vänta utöfver den bestämde tiden; ty förekommande omständigheter vållade mitt dröjsmål.

BORGÄSTAREN.

Jaså! Jaha! ja!

WALDBORGEN.

(*För sig.*) Ja, du är mig en Jöns. (*Högt.*) Jag har kommit för att anhålla om Herr Borgmästarens rekommendation till den nu ledigvarande Stads-kassörs-tjensten; hvilken jag ämnar söka.

FRUNTIMMERN (*sakta.*)

Hvasah! Stads-kassörs-tjensten?

BORGÄSTAREN.

Ja, Jaha! men jag har redan lemnat min rekommendation åt en annan, en min släktinge.

WALDBORGEN.

Får jag lof att fråga hvad och hvem det är.

BORGÄSTAREN.

Det är min brorsson. Han har läst privat för min bror och nu tagit mindre kameral-examen. En mycket anständig yngling.

FRUNTIMMERN (*sakta.*)

Den nöten var hård att bita på. Det gjorde honom godt. Vålbekommet. Det torde sinaka.

WALDBORGEN.

(*För sig.*) Åter en båt från Pargas, eller egentligen en bonde från Landsbyggen. (*Högt.*) Herr Borgmästaren önskar således att han kommer till sysslan?

BORGÄSTAREN.

Ja!

WALDBORGEN.

Herr Borgmästaren anser honom således vuxen dertill.

BORGÄSTAREN.

Hvad menar ni?

WALDBORGEN.

(*För sig.*) Gubben är mer än vanligt begåfvad med icke-förstånd. (*Högt.*) Jag menar om denne ifrån Bondlandet kan uppfylla det, som denna tjänst medsigför.

BORGÄSTAREN.

Hvad är det för en konst; man behöfver blott ta' emot och räkna penningar.

WALDBORGEN. (*Gör sig färdig att gå.*)

Jag anhåller om ursäkt att jag således onödigt besvärat Herr Borgmästaren med närvaron af min obetydliga personage och får den äran att, önskande det Herr Borgmästaren aldrig ändrar sina nuvarande tänkesätt, rekommendera mig. Mjukaste tjenare.

BORGÄSTAREN.

Adjö.

(*Waldborgen går.*)

FJERDE SCENEN.

Alla andra i föregående Scen, utom *Waldborgen*. Fruntimmerna sätta sig vid bordet, samt Herrarna gå tysta af och an i rummet.

MANSELL STRÖNBERG.

Vi ska' si huru *Waldborgen* nu ser ut på gatan, om han går lika högmodigt. (*Fruntimmern nämna sig fästren.*) Se der går han, allt är han lika som förut.

MAMSELL SELIN.

Hvarför skulle han ej vara modig, då han har sin fästmö här. *(De andra sitta sig.)*

BORGMÄSTARINNAN.

Huru! sin fästmö?

MAMSELL SELIN.

Ja ty han friar till Mamsell Palm, som dricker brunn.

MAMSELL STRÖMBERG.

Ah! hur' vet du det?

MAMSELL SELIN.

Jag fick veta det af Lingrenskan.

BORGMÄSTARINNAN.

Nå, hvad sade hon?

MAMSELL SELIN.

Jo! hon berättade huru Waldborgen hvar morgon inlöner sig i brunns huset och sysselsätter sig blott med Palmen tills hon druckit sina glas, då han följer henne hem; och hvilket hon tyckes uppta ganska väl, kan man tänka!

MAMSELL LINDBERG.

Hör man på utbölingen, hon börjar föra bud! det är icke nog att vi låta henne vistas i vår stad utan att klösa hennes ögon.

MAMSELL STRÖMBERG.

Hvad talte di om montro! kanhända om spets, eller kaffe eller anus?

MAMSELL SELIN.

Nej! sådant sysselsätta de sig icke med. Lindgrenskan berättade huru Waldborgen talar om brunnsinrätt-

ningens förfall, samt att A—eboerna saknar skönhetsinne då de kunnat låta ett så vackert ställe förfalla.

MAMSELL ROSA.

(Sakta.) Han talar sanning.

BORGMÄSTARINNAN.

Palmen instämde väl i hans tanke!

MAMSELL SELIN.

Ja, hon skall ha' sett så gunadlig ut och stått lyssnande med händerna i kors, lifvensom att *(seende ut genom fenstret)* — men se der kommer Ceder.

MAMSELL ROSA. *(Vår sig.)*

Han kommer bestämdt för att begära lof och tillåtelse till klubbens hållande. Får se hvad han får för ett svar.

FEMTE SCENEN.

De förre. *Taxell, sedermera Ceder.*

BORGMÄSTAREN. *(Värschär Taxells ankomst, stannar värd emot honom.)*

Se der ha' vi Taxell. *(Taxell hälsar.)* Goddag! hvad hörs det?

TAXELL. *(Bockar.)*

Jag förde Herr Borgmästarens stöflor väl smorda i garderoben.

BORGMÄSTAREN.

Jaså! men — —

TAXELL.

Och Borgmästarens söndriga rock förde jag till Lu-kanderskan att lagas.

BORGÄSTAREN.

Jaha! mycket bra! men hur är det med Jan - - -
(Han afbrytes af Ceder som inkommer.)

CEDER. (Hälsar.)

Tjenare!

(Taxell går.)

BORGÄSTAREN.

Godag, Godag! sitt ner.

CEDER. (Sätter sig.)

Jag är kommen till Borgmästaren för att, i egenskap af Ombud för här i staden boende främlingar, hos Herr Borgmästaren göra en anhållan.

BORGÄSTAREN. (Ställer sig med Palin och Österman omkring Ceder.)

Och den angår hvad?

CEDER.

Jo! de klaga öfver att det är för tråkigt i staden då inga danser eller andra nöjen härstädes tillställs.

BORGÄSTAREN.

De kunna ju fara härifrån.

PALIN och ÖSTERMAN (skriotta)

Ha! ha! ha! mycket riktigt anmärkt.

MANSELL ROSA.

(För sig.) Jag kunde väl ana det.

ÖSTERMAN.

Herr Borgmästaren kan ju skicka Taxell till dem med anmaning att resa härifrån.

CEDER. (För sig.)

(Leende.) Jo, det vore vackert.

BORGÄSTAREN. (Vänder sig mot dörren.)

(Hopar.) Taxell! Jaså han tyckes hafva gått redan.

CEDER. (Skriottande)

Ha, ha, ha! Jag tror det.

BORGÄSTAREN. (Till Ceder.)

Nå, men deras önskan?

CEDER.

Vore att få hålla dans i brunnshuset någon dag.

BORGÄSTAREN.

Jo, jag tackar! (Vänder sig till de andra.) Det är "orimligaste" jag än hört, att hålla dans. Nej si det blir intet af.

PALIN.

Man råder att icke gifva tillstånd.

ÖSTERMAN.

Och så skulle di villa ha' mina döttrar dit äfven kanhända?

CEDER.

Men det är ju blott ett oskyldigt nöje; Och dessutom vore det en skyldighet för oss att på något sätt göra främlingars vistande härstädes trefligt.

BORGÄSTAREN. (Med häfighet.)

Jag sade redan att ingen dans blir af; och jag skall genast skicka bud till - - (Hopar.) Taxell! Jaså han har igen gått bort.

CEDER. (Som emellertid uppstått närmas sig dörren.)

Jag rekommenderar mig.

(Går.)

SJETTE SCENEN.

De förre utom Ceder och Taxell.

BORGÄSTAREN. (Glände af och an i rummet efterföljd af Palm och Osterman.)

(Forttänd.) Ceder är alltid framme med sina "orimligheter."

MAMSELL ROSA. (Till fruntimren.)

Morbror gör bra orätt som icke tillåter dem att hålla dans.

BORGÄSTAREN. (Som hört detta yttrande, vänder sig till henne.)

(Härdt.) Jaså! Kanhända Mamsell hade lust att äfven gå dit?

MAMSELL ROSA.

Nej! men --

BORGÄSTAREN. (Afbrutande.)

Men?

MAMSELL ROSA.

(Byggsamt.) Jo, jag tycker att det måste vara bra tråkigt för fremlingar att vistas här, helst de icke kunna skaffa sig några att umgås med i A—e, för A—eternas Bondhögmod och småaktighets skull.

BORGÄSTAREN.

Hör man på hvad Mamsell kan moralisera; kanhända borde man kröka rygg och krypa för alla äfventyrare?

MAMSELL ROSA.

(För sig.) Och en sådan skall jag kalla morbror! usch!
(Härdt.) Morbror har alltid sina ideer. (Hon går ut.)

BORGÄSTAREN. (Rasande.)

Huru? — Du? —

(Går hastigt efter henne.)

ANDRA AKTEN.

Föreställer en del af brunnsparken med brunns huset i fonden, framför hvilket äro anbragta tvänne gungbräden; till venster ses träsket skynta emellan träden. Tvänne öppna dörrar med utanför dem varande trappor föra in i brunns huset, af hvilka den ena leder till salongen och den andra till källrummet. Genom sistnämnde dörr synes brunnen och, för dess vidhets skull, nästan hela rummet.

FÖRSTA SCENEN.

Tallgren och Bonde i Källrummet, drickande vatten. En Gumma, stickande på en strumpa; sedermera Mamsell Palm.

TALLGREN. (Bortlägger glas, hvarur han drackit.)

Det andra.

BONDE.

Det andra? jag drack nu redan det fjerde. Rådman håller för lång tid emellan.

TALLGREN.

Jaha, ja! (Vänder sig mot Mamsell Palm, som inkommer.) Mamsell dricker ju blott sex glas i dag!

MAMSELL PALM.

Ja! ty jag tänker sluta. (För sig.) Han tycks ej hafva kommit i dag. (Hon kommer ut och sätter sig på ett af gungbräden.)

ANDRA SCENEN.

Mamsell Palm. (Rasande.)

Axel kommer troligen icke hit i dag, då han ej redan är här: jag har kanhända bedragit mig om hans tänkesätt;

han när inga känslor för mig, inga känslor för det sköna, sanna och ädla; ändock hans tankfulla och svärmande ögonkast tala och uttrycka motsatsen. (Paus.) O, om han älskade mig, huru gerna skulle jag icke blifva för honom det som han säger sig sakna. Jag skulle med hela min själ fästa mig vid honom, försöka att lätta hans lefnads mörka stunder, bortjaga ledsnadens mörka drömmar från hans inre och alltid vid sådana tillfällen genom samtal om hans barndom uppväcka glädjen i hans bröst. Han tyckes alltid då han berättar något om sin barndom få ett nytt lif; han är då glädjen själf. (Paus.) O! jag kommer ihåg huru han såg lycklig ut då han berättade om sina gosse-år och dess fröjder. Han tryckte med häftighet min hand och, med sina ögon upplyftade mot himmelen, utropade: "Ack huru lycklig var jag icke då!" Det var som äfven jag ihågkommit något af hvad han berättade; liksom hade äfven jag medföljt på hans barndomsvikingatåg. Ack hvad jag njöt i denna stund! (Sjunger.)

Jag följde honom genom skog och fälten,
 Jag var hans trogna vapendragare;
 Jag bodde med honom och dvaldes i tälten,
 Och gjorde färdens gladare;
 Ja klippans branter
 Och skogens mörker
 Kärrens sankhet
 Och fältets tombet
 Ej kunde modet hos mig nedslå.

(Paus.) Ja; jag tänkte icke mer på det närvarande; jag följde med honom öfver höjd och slätter, än stannande uppå ett högt berg och der skådande omkring mig naturen i all sin glans, än åter vid en källa i en dal, lyssnande på foglars qvitter; (En sång höres på afsänd) men tyst! hvad hör jag? han! (Lyssnar.)

(Sången närmar sig och man hör tydligt orden:

*Jag också druckit utur glädjens vägar,
 Och hoppets fackla öfver blommor följt
 Jag rosat mig af sol, af ljus, af läger
 Och hvarje qual med nettar ned jag sköljt.*

Tystnar.) Det var hans röst; det är blott han som så klagar. O, om jag kunde lindra hans qual, lätta hans beklända hjerta! (Sången börjar änyo. Han lyssnar.)

*Hvad har jag gjort, att prynt man mig föraktat
 Och för den arme fränstängt hvarje döer?
 Allt skönt i världen till mitt bröst jag slottit
 Och dygden älskar jag ännu som förr.*

Tystnar. Om en stund fortfar den åter, dock på ängre håll, så att blott melodien höres.) Han aflägsnar sig härifrån. (Paus.) Han när inga känslor för mig! (Paus.) Kanhända likväl; jag vill gå och se; jag går och hör hvad han talar för sig själf. (Stiger upp och går.) Ja, jag hastar till hans älsklingsställe. (Går.)

TREDJE SCENEN.

Tallgren, Bonde och Gunman i källrummet. Sedermera Waldborgen. Gunman är sysselsatt med strumpstickningen. Tallgren och Bonde gå tyglåtna af och an i rummet.

WALDBORGEN. (Kommer fram på scen. Seende på gongbrösten.)

Hennes vanliga plats är tom; Kanhända hon redan gått härifrån. (Går in i källrummet. Hålar.) Godmorgon! (Ser omkring liksom vakande någon.) Jag tror Herrarna nu äro på tummaband med gumman der. (Ser åt det ställe, der Gunman sätter.)

TALLGREN.

Nej fan! nog finns Mamselln här också.

GUMMAN. (För sig.)

Nu saknar han henne och vet troligen ej att hon är här. (Ser på honom.) Det synns nog hvarföre han är här.

WALDBORGEN.

(Sakta.) Och så får jag ändå träffa henne. (Högt.) Hvar är hon nu då?

TALLGREN.

(För sig.) Är det ledsamt. (Högt.) Hon har väl gått i parken och, som hon säger sjölf, njuter af naturen. (Struttar.) Ha, ha, ha!

GUMMAN. (Fortsätter sin lysta monolog.)

Monne Mansellerna redan fått Grönblomskan i gång? Det skall bli roligt att se hur det går. Tjensten, som han sökte, fick Waldborgen ej lukta på ens; det gjorde honom god.

WALDBORGEN. (Som emellertid gått några bevar öfver golfvet, stannar vid brunnen och fattar ett glas. Till Gumman.)

Will madam vara god och fylla mitt glas. (Gumman hör ej.)

TALLGREN.

Herr Waldborgen glömmet att hon är döf.

WALDBORGEN. (Hårdare.)

Jag önskar ett glas vatten.

GUMMAN. (Kommande till brunnen.)

Ja, bevars! (Vänder och fyller glasset, som Waldborgen framträcker; äfvensom de andra. De dricka.)

TALLGREN.

Man borde gå ner och betrakta badhusen.

WALDBORGEN. (För sig.)

Deras förfall, är väl meningen?

BONDE.

Ja, det kan vi göra.

TALLGREN. (Till gumman.)

Var god och kom med oss i badhusen; Vi önska se dem. (Till Waldborgen.) Kommer Herr Waldborgen med?

WALDBORGEN.

Nej. (För sig.) Jag måste träffa henne.

(De andra gå.)

FJERDE SCENEN.

Waldborgen. Sedermera Mamsell Palm.

WALDBORGEN. (Utkommer och sätter sig på gangbänket till vänster. För sig.)

Hon synes icke här; kanhända hon hatar och därför undflyr mig; mig! som för henne vore sinnad att uppoffra mitt lif, mitt allt! (Paus.) Dock jag vill äfven fly henne, icke mera försöka att träffa henne; ty huru kan jag längre uthärda att se henne och veta mig föraktad. (Uppförande.) Jag, Waldborgen, föraktad! (Sitter sig.) Jag ölskar henne dock; o, huru grymt är icke mitt öde! Likvät vill jag ej visa henne att jag lider, att hennes köld åstadkommer någon plåga; Nej! jag vill vara en man. (Han sjunker i tankfullhet med hufvudet nedböjdt mot bröstet. Mamsell Palm kommer in på scenen. Deras Waldborgen uppväcks från sina tankar och, varelshövande Mamsell Palm, gör emot henne. För sig.) Hvad hon är tankspridd! Monne hon - (Högt.) Ödmjukaste tjenare.

MAMSELL PALM. (Svande Waldborgen.)

(Sakta. Glad.) Han har ändå kommit. (Högt.) Tjenarinna! jag trodde att Herr Waldborgen redan glömt bortt brunnsinrättningen.

WALDBORGEN.

(För sig.) Hvad befaller! Ett ljus börjar gå upp för mig. (Högt.) Jag var litet opasslig och mådde icke bra i morgse, hvarföre jag ej tänkt komma hit i dag.

MAMSELL PALM.

Det är ju ändock så vackert väder i dag att

WALDBORGEN (Infaller)

man omöjligt kan låta bli att njuta. Alldeles så var äfven min tanke, då jag beslöt att komma —

MAMSELL PALM. (Afbrytande.)

Förlåt mig att jag afbryter. Men hvad är klockan nu?

WALDBORGEN. (Ser på sitt ur.)

Den blir på ögonblicket åtta.

MAMSELL PALM. (Bestört.)

Så mycket redan? Då har jag alldeles glömt bort mig och försammat en hel timme med min drickning. (Seende in i källrummet.) Men hvar är gumman?

WALDBORGEN.

Hon gick med de andre brunnsgästerna till badhuset. Men tillåt mig att få göra hennes tjänst.

MAMSELL PALM.

Gerna! om jag ej besvärar!

WALDBORGEN.

Besväret kommer ej i fråga. (De gå in och Waldborgen fyller Mamsell Palm's glas. För sig.) Finge jag göra detta i evighet för henne. Ack huru lycklig vore jag ej då. (Högt.) Har Mamsell Palm många glas ännu odruckna?

MAMSELL PALM.

Blott ett.

WALDBORGEN.

(För sig.) I dag eller aldrig. (Högt.) Får jag sedan äran att följa Eder till den omtalade Riddarborgen!

MAMSELL PALM.

(För sig.) Ack, det är just min önskan! (Högt.) Jag ber derom.

FEMTE SCENEN.

De förre. *Tallgren, Bonde och Gumman* inkommande.

GUMMAN. (Till Mamsell Palm.)

Förlåt att jag låtit Mamsell vänta.

MAMSELL PALM.

Det gör ingenting; ty jag har ändå druckit.

GUMMAN. (För sig.)

Aha! jag vet nog hvem som betjenat. (Fyllande glassen.) Men det torde icke särdeles verka på den goda saken.

MAMSELL PALM.

Jag dricker nu också, fastän tiden ännu ej lär vara inne. (Sedan hon druckit.) Det var mitt sista i dag.

TALLGREN.

Jaså! Mamsell är således fri härifrån!

MAMSELL PALM.

Ja! (Hon gör sig färdig att gå, hvarvid Waldborgen följer henne.)

MAMSELL PALM och WALDBORGEN.

Tjenarinna! Tjenare!

DE ANDRE.

Adieu!

(Mamsell Palm och Waldborgen gå.)

TREDJE AKTEN.

FÖRSTA SCENEN.

Föreställer ett mindre rum med dörr till venster och tvänsa fönster till höger. I fonden en lång soffa samt framför fönstren bord och några stolar.

Mamsellerna Selin, Lindberg, Strömberg och Rosa sysselsätta med spettsknöppling. Sedermera Grönblomska.

MAMSELL SELIN.

Kommer ni ihåg hvad det gick alldeles efter vår önskan med Waldborgens tjänstansökan? Så torde det äfven gå med hans frieri.

MAMSELL LINDBERG.

Hur tror du sådant? Icke kan du ana hvad i dag händer.

MAMSELL BERGSTRÖM.

Ja, och desantom skola de vara mycket intima.

MAMSELL ROSA. *(För sig.)*

Och mycket mera ändå.

MAMSELL SELIN.

Gerna för mig. Dock kan intet hända i dag, ty min bror var i går hos Waldborgen och talte om ett och hvarje, hvaraf följden blef att Waldborgen icke skulle gå till brunnshuset i dag.

MAMSELL ROSA. *(För sig.)*

Tyvärr har han gått och derföre kan ni tacka mig.

MAMSELL STRÖMBERG.

Det är mycket bra; ty jag kan aldrig förlåta honom det han gjort mig. Och när Grönblomska en gång kommit i gång, bestyr hon nog om saken.

MAMSELL ROSA. *(För sig.)*

Derom skall jag visligen underrätta "vederbörande."

MAMSELL LINDBERG. *(Ser ut genom fönstret.)*

Hon kommer redan. *(Glatt.)* Ack, så roligt!

MAMSELL SELIN.

Godt jag går och ser efter kaffet. *(Hör går.)*

MAMSELL ROSA. *(För sig.)*

Och jag går för att underrätta dem jag älskar mer än Eder. *(Hon går till. Grönblomska inkommer.)*

MAMSELLERNA LINDBERG OCH STRÖMBERG.

Godmorgon, söta moster! var så god och sitt ner!

GRÖNBLOMSKAN. *(Sätter sig.)*

Kors så tidigt ni stigit upp i dag.

MAMSELL LINDBERG.

Ja, ty vi ha' ett maktpåliggande ärende i dag och hvartill vi behöfva mosters biträde. Men apropos har moster hört huru det gick med Waldborgens visit i går hos Borgmästarns.

GRÖNBLOMSKAN.

Ja, och jag blef deraf så glad att jag i dag morgse, i stället för fyra, drack sex koppar kaffe. Men edert ärende då!

MAMSELL LINDBERG.

Jo, ser moster, den der Waldborgen, som ofta förlämpat oss genom sitt högmod, friar till Mamsell Palm, som moster vet; nu önskade vi hämnas våra lidna oförrätter derigenom att vi försöka motarbete Waldborgens önskuingar; och hafve fördensull, såsom sjelfve oförmögne att verka på Palmen något, låtit hitkalla moster för att af moster anhålla om en tjänst.

GRÖNBLOMSKAN.

Som är!

MAMSELL LINDBERG.

Att moster ville gå till Palmen och försöka på allt slikt svärta Waldborgen.

GRÖNBLOMSKAN.

Det ni begär är icke någon tjänst, utan det är min skyldighet såsom eder vän.

MAMSELL LINDBERG.

Vi kunde nog gissa att moster icke skulle neka oss det vi begärde. Men hvar dröjer kaffet, jag skall gå och se åt. (Går.)

ANDRA SCENEN.

Ett likadant rum som i föregående scen med den skillnad, att dörren är i fönsten, samt ett fenster såväl till höger som vänster, framför det sednare är ett bord med papper och skrifdon, framför det andra ett mindre bord, betäckt med blomkrukor, hvari blommor vaxa. Väggarna äro beklädda med tapser. I venstra hörnet af rummet hänger en piphylla med pipor.

Waldborgen (Kladd i schaffrock sätter först på en stol framför skrifbordet och skrifer.) Sedermera en flicka med ett bref. Der-
efter Salin. En betjent.

WALDBORGEN. (Upphövande med skrifvandet, kastar pennan från sig och uppstiger samt går af och ut i rummet.)

Nej ta mig tusan jag nu kan skriva; ty (sjunger.)

Jag tror att jag är kär,

Ty så det kännes här, (Lägger handen på hjertat.)

Dock säll jag bör mig anse.

Hon är ju min, Hon sade:

Hon sanma känslor närde,

Som jag för henne tolkade.

Ja lycklig må väl jag mig kalla,

Då ensam ibland andra alla

Jag hennes hjerta vunnit

Och rätta strängen funnit

Som röra kunnat hennes hjerta.

(Flickan med brefvet inträder.)

Som röra kunnat hennes hjerta.

(Vänder sig mot dörren och varar till flickan.) Nå hvad vet du!

Flickan. (Framtröder brefvet.)

Det var en Fröken som gaf mig detta och bad mig begära svar om en half timme.

WALDBORGEN. (Förundrad scende på brefvet.)

Hvad befaller! En fröken! (Öppnar detamma och ser på underskriften.) Stilen är väl Frökens, men namnet. (Till flickan.) Kom efter en half timme hit. (Flickan går.) (Waldborgen sätter sig på stolen och läser brefvet sakta. Sedan han slutat.) Skönt! Ett riktigt romantiskt äfventyr! hon älskar mig. (Skriater) mig? ha, ha, ha! blott jag nu hade Salin här. (Salin inkommer. Scende honom.)

Morgens, Gubbe lilla! nu skall du få skratta dig mätt ändtligen, ha, ha, ha! *(visar brefvet.)* Se här!

SALIN. *(Som genomläst brefvet.)*

Nå hvad tycker du om det?

WALDBORGEN.

Jo! jag tycker inte något alls, sa' bondpojken om hästen, utan jag misstänker att Fröken, du vet, velat gälda sin skuld för de kärleksbref jag på hån skrivit till henne.

SALIN.

Hvarifrån dessa misstankar?

WALDBORGEN.

Jo, jag skall säga dig det. Per primo: deraf att det är hennes stil. Per secundo: att budet sade det en fröken sändt henne och per tertio: att den, hvars namn är under brefvet, icke kunnat känna alla deri tecknade omständigheter. Men jag skall - - -

SALIN.

Hvad skall du?

WALDBORGEN.

Jo! jag skall skriva till henne några rader och deri göra henne uppmärksam på det nedriga i att begagna en annans namn i stället för sitt eget.

SALIN. *(Uppåtgamla, väcker Waldborgen sin hand.)*

Deri känner jag åter din ädla karaktär. Tack, bror! för det sista du sade det gör mig godt i själen. Hvad jag tycker om dig.

(En betjent inkommer.)

WALDBORGEN. *(Till betjanten.)*

Goddag! hvad vet du berättat.

BETJENTEN. *(Svande på Salin.)*

Jag hade ett ärende till Herr Waldborgen, som blott skulle få sägas åt Eder sjelf.

WALDBORGEN.

Säg ut bara; jag har intet hemligt för min vän här. Rör det mig?

BETJENTEN.

Ja! den rör Eder.

WALDBORGEN.

Näväl, berätta då!

BETJENTEN.

Jag är skickad hit af Mamsell Rosa - -

WALDBORGEN. *(Förvåad.)*

Mamsell Rosa?

BETJENTEN.

Ja! och hon låter säga eder, det några unga fruntimmer beslutat skicka Grünblomskan till Mamsell Palm.

WALDBORGEN. *(Bestört.)*

Mamsell Palm? vidare.

BETJENTEN.

Och anmodat Grünblomskan att på allt sätt försöka nedsätta Eder i hennes ögon. Bland annat skulle hon berättat om Eder flyktighet i hvad fruntimmer angår. Huru ni skriver kärleksbref åt flere på en gång och - -

WALDBORGEN. *(Irrigt.)*

Håll upp och gå, jag vill ej höra mer. *(Betjanten går.)* O! huru grymt är icke ödet emot mig. Hvad skall jag nu göra? Det är icke nog att dessa A-eiter fråroöfvat

mig - - - (Paus.) De vilja äfven mörda mig. De vilja plundra mig på allt som för mig är heligt. Hvarföre trodde jag ej Rosa, då hon kom till mig och omnämnde att Borgmästaren, att hela staden svurit min olycka. O, det hafva de redan visat. De hafva lagt sig mot min ansöknin om en tjänst, som jag nu är förlustig; nu vilja de äfven främtaga mig min - - O! Grymme! (Han sätter sig på en stol.) Dock jag har fadrens och dottrens löften. (Paus.) Men ack hvad förmår icke kvinnotungan; då den föres af hatet!

SALIN. (Som hela tiden varit en tyst läkare af Waldborgens förtviflan, går fram till honom.)

Hör du, Axel! ännu kunna vi hjälpa allt till rätta, lofva mig blott att icke tvifla, samt öfverlemnna allt i min vård.

WALDBORGEN.

Hvad ännar du göra? Tänker du strida emot hela A—e?

SALIN.

Det få vi sedan se. Öfverlemnna du åt mig att handla!

WALDBORGEN.

Ja, jag öfverlemnna, ty jag vet att du är mig trogen; jag sjelf kan intet uträtta; jag har öfvergifvit allt hopp.

SALIN.

Jag skall väl bestyra om allt. Farväl. (Han går.)

ANDRA SCENEN.

Samma rum, som i första Akten.

Borgmästaren, Palin, Österman och Grönlomskan.

BORGÄSTAREN. (Till Grönlomskan.)

Jaså det lyckades fullkomligt hos Mamsell Palm?

GRÖNLOMSKAN.

Ja! hon begynte att gråta och jemra sig, som om allt hvad hon hade i världen gått förlorat.

BORGÄSTAREN.

Alla äro barn i början. Eller hvad menar Palin om saken?

PALIN. (Med dum uppsyn.)

"Man" förstår inte på sådant.

ÖSTERMAN.

Förstår inte farbror att Waldborgen nu är utan den tjänst han sökte och utan den brud han friade till?

PALIN.

Jaha, ja! Det var godt och väl att vi få denna aprätt åtminstone härifrån.

BORGÄSTAREN.

Vi få inte, utan vi ha' ren fått.

PALIN.

Det är ju nästan detsamma; ty att veta det man säkert får är för mig detsamma som att ha fått.

BORGÄSTAREN.

Alldeles! och nu kunna Herrarna vara glada att ha fått en hygglig och duglig Stads-kassör.

PALIN.

Som ej går i paltå och handskar midt i sommarn.

ÖSTERMAN.

Och så vidare!

GRÖNLOMSKAN.

Är fru Borgmästarinnan hemma? jag skulle gerna villja hälsa på henne också.

BORGÄSTAREN.

Jo, nog är hon hemma; var så god och stig in till henne!

GRÖNBLOMSKAN.

Jag tackar allraädmjukast! (Hon går in i de inre rummen.)

BORGÄSTAREN. (Till Herrarna.)

Kanske vi gå in också, Grönblomskan brukar alltid ha' något att berätta.

PALM och ÖSTERMAN.

Jaha! ja!

(De gå.)

FJERDE AKTEN.

FÖRSTA SCENEN.

Föreställer en skogsnejd, i hvars midt stenar, liknande mindre hus, äro, emellan hvilka är ett mellanrum, som en kammare, hvarest synes en soffa af torf. Björkar, rönnar och aspar växa omkring och emellan stenarna.

Waldborgen, sedermera Mamsell Palm och Salin.

WALDBORGEN. (Sitter tankfull i soffan en stund, hvarefter hon uppstår och närmar sig en af stenarna, framför hvilken hon stannar. Seende omkring sig.)

Här är således stället hvarest en del af min barndom förflutit; hvarest jag njutit sorglöshetens ljufva stunder! Då jag här ströfvade omkring med mina barndomsvänner, kunde jag ej ana att hela min ynglingaålder skulle utgöra en tid af motgångar, en tid af olyckor! Ja! förflutit hafva de glada stunderna! (Lutar sig mot stenen och sjunger.)

O, barnår! o, stunder utan bitterhet!
O, tid af fröjd, af glädje och lycksalighet!
O, hvad jag saknar, saknar dig!
Jag troget minns de sälla ljufva ögonblick,
Som i min lefnadsvär jag njuta fick.
De hafva lemnat, lemnat mig!

Dock monne icke något minne ännu finnes kvar af detta fordom, af dessa lyckliga, nu förfätna, aldrig återkommande tider. (Han böjer sig ner och framdrar under stenen en ljusbild fans, hvilken han utvecklar och hvarö synes tvänne händer omfatta hvarandra och återdrar ordet „trohet.“) Ja trohet var vår lösen. Trohet grunden för vårt förbund. (Fladdrande med fanan, sjunger.)

Och trohet var vår lösen, bodde i vårt hjerta.

Vi anade ej att en gång med smärta

Vi erfara skulle få att uti världen

Ej trohet finns, ej trivdes, utan skärden!

O Trohetens Gudinna! åt dig jag offerar

En tår, en tår, bland tårar, som här rinna;

Och ännu en gång, med minnet på min barndom,

Tacksägelse dig sänder, offerar dig, o Guddom!

(Ställer fanan emot stenen och går till bilden der hon sätter sig.) O huru lycklig var jag icke den dag då hon satt här vid min sida, lyssnande till mina berättelser och äfventyr som gösso; (Mamsell Palm kommer fram på scenen och, varschäfvande Waldborgen, stannar, osedd af honom, vid en af stenarna.) Ack när jag såg hennes ögon fyllas af tårar, vid det jag berättade om mina sednare lefnadsöden, huru jag varit hatad och förföljd af olyckan, o hvad jag njöt! jag laun mig vara älskad, älskad af henne, som jag tillber; och jag var ej sen att falla för hennes fötter och der tolka min kärlek till henne; (Paus) och då hon på mina frågor svarade: "Jag älskar dig!" tryckte jag, berusad af kärlek, den älskade varelsen i mina armar, till mitt bröst, och sög från hennes läppar den första honingen ibland den galla, som härtill varit mig

till buds. O sälla ögoublick! (Paus.) Men afundsjukan ansåg mig för lycklig, den ville ej unna mig något godt, ej någon sällhet; den uppfann ett medel att sära mig, att störta mig ifrån min lyckas himmel ner i — (ryssande) O, jag ryser!

MAMSELL PALM. (För sig.)

Han är oskyldig.

WALDBORGEN.

Dock måtte deras anslag blifva om intet; måtte deras hämd ej lyckas. (Paller på knä.) Min Gud huru länge tillåter du olyckan förfölja mig! O, haf förbarmande!

MAMSELL PALM.

Jag kan ej uthärda mer; jag tror ej Grönblomskan; jag tviflar ej på hans rena afsigter!

WALDBORGEN. (Strickande ut sina armar.)

Sänd henne hit! O, sänd henne till mitt trogna bröst!

MAMSELL PALM. (Hastar fram och sjunker till hans bröst.)

Axel!

WALDBORGEN.

Angusta!

SALIN.

(Uppstiger på stenen, dervid han legat död, fattar i fanen och, hållande den öfver Waldborgen och Mamsell Palm, sjunger.)

Njuten af den sällhet, kärlek gifver,

Hören, lyden nu naturens röst.

Ännu är det tid, men snart, snart ljuder

Dödens toruönsstämman: "det är höst."

ANDRA SCENEN.

Föreställer en salong, smakfullt inredd. I fonden en dörr, äfvensom till venster, hvilken sistnämnde leder till andra rum.

Palm, Borgmästaren, Borgmästarinnan, Palin, Österman, Mamsellerna Strömberg, Lindberg, Selin och Ross, samt Grönblomskan. Södermera Waldborgen, Salin, Ceder och Mamsell Palm. (Af de förstnämnde stå Herrarna i en grupp midt i rummet samt fruntimren sitta omkring ett bord, som är stödd framför en soffa.)

BORGÄSTARINNAN. (Till Palm.)

Hvar är Mamsell Palm, efter hon ej synns här! är hon sjuk!

PALM.

Nej, sjuk är hon inte. Hon kommer väl in straxt.

BORGÄSTARINNAN.

Mamsell Palm har varit bra osynlig dessa tider.

GRÖNBLOMSKAN. (För sig.)

Dertill har hon haft all anledning.

PALM.

Hon har icke varit just särdeles frisk. (Vänd till Borgmästaren.) Till min künndom har kommit det Herr Borgmästarens brorsson skall komma till staden.

BORGÄSTAREN.

Ja; jaha; han kommer att få Stads-kassörstjensten här i staden.

PALM. (För sig.)

Tviflas gubbe lilla. (Stigt.) Han kommer förmodligen att bo hos Borgmästaren.

(Tvenne betjenter klira omkring the.)

BORGÄSTAREN.

Nej icke hos mig. Jag har hyrt åt honom rum i staden; ty inte kan jag ha' honom hos mig, sedan han blir gift.

PALM.

Jaså! han tänker på giftermål!

BORGÄSTAREN.

Ja!

ÖSTERMAN.

Han kommer att gifta sig med min dotter; och blir sålunda stägt med oss.

PALM.

Jag får äran gratulera. (Han går ut genom dörren till inre rummen.)

BORGÄSTARINNAN. (Lysande.)

Jag tycker mig höra Waldborgens röst derinne.

MAMSELL ROSA. (För sig.)

Mycket troligt; och får kanske straxt höra den äfven här.

GRÖNBLOMSKAN.

Det kan aldrig vara möjligt.

BORGÄSTAREN.

Huru skulle han vara här; ty Herr Palm sade åt mig i förra veckan att han aldrig ville se honom mer.

MAMSELL ROSA. (För sig.)

Dock ser han nu och hvad som är ännu bättre han ger honom sin dotter. Tänk hvad Herrskapet blir förbluffade!

PALM.

"Man" hörde honom en gång säga att han är mycket ledsen på Waldborgen.

ÖSTERMAN.

Ja det hörde jag ock.

GRÖNBLOMSKAN. (Sakta.)

Jag njuter af min seger.

BORGÄSTARINNAN.

Monne ej Waldborgen nu nedslår sitt högmod litet, när tvenne af hans högsta önskningar gått honom emot!

MAMSELL ROSA. (För sig.)

Hvar står det skrifvet att de gått emot!

(Borgmästaren och de öfriga utom Mamsell Rosa intenna i ett mantel: skritt. Tvenne betjenter inkomma bärande tvenne bilar och glas, hvilka sedan de fylla; hvarander Palm inkommer åtföljd af Waldborgen och Mamsell Rosa, Ceder och Selin, och stannar midt på golvet, de andra ställa sig på anses sidor.)

TREDJE SCENEN.

Borgmästaren, Borgmästarinnan, Palm, Waldborgen, Selin, Mamsellerna Strömberg, Selin, Lindberg, Rosa, Grönblomskan, Ceder, Österman, Palin. Betjenter.

BORGÄSTAREN. (Rikande till Grönbloms-
skan.)

Hvad monro detta betyder.

MAMSELLERNA STRÖMBERG, LINDBERG OCH SELIN. (Ljligt.)

Huru har moster nu bestyrt? Waldborgen här.

PALM. (Under det han talar bära betjen-
terns omkring glassen.)

Då jag sände bjudning till Eder, mitt Herrskap! kunden J ej ana att jag med denna bjudning till en bal hos mig hade något i sinnet; hvarföre jag nu, för att gå mitt Herrskaps gissningar i förväg, får underrätta, det jag lätt kalla Eder hit för att glädjas med mig och önska lycka åt min dotter, som nu är förlofvad med —

**BORGMÄSTAREN, BORGMÄSTARINNAN
och GRÖNBLOMSKAN.** (Afbyta.)

Med? (För sig.) Monne med honom?

PALM. (Leende.)

Med Herr Waldborgen.

BORGMÄSTAREN. (Fäller glassen, som han haft
i handen, i golvet.)

Hvafalles?

BORGMÄSTARINNAN.

Wald — Waldborg — Waldborgen?

GRÖNBLOMSKAN.

Således — — —

MAMSELLERNA LINDBERG, SELIN och STRÖMBERG.

Hörde vi rätt?

CEDER. (Framträder till Waldborgen och
lemnar honom ett större bref.)

Kanhända innehåller detta bref äfven något att glädja Herrskapet med.

WALDBORGEN. (Öfverraskad. Sedan han öpp-
nat och genomläst brefvet.)

Förordnande för mig att vara —

BORGMÄSTAREN. (Förfröad.)

(För sig.) Jag anar. (Högt.) Att vara!

WALDBORGEN.

Att vara Stadskassör i A—e.

ÖSTERMAN och PALIN.

Huru? Stadskassör?

BORGMÄSTAREN.

Således har alla mina planer ramlat. Min brorsson är utan tjänst —

ÖSTERMAN.

Och min dotter blir utan man.

PALIN.

Och vi hafva fått en Stadskassör på nacken.

GRÖNBLOMSKAN.

Mina bestyr och besvär hafva således varit onödiga.

MAMSELLERNA STRÖMBERG, SELIN och LINDBERG.

Vi äro ohämnade.

MAMSELL PALM och WALDBORGEN.

Och vi äro lyckliga.

PALM. (Till de sötaknoda.)

Jag önskar Eder lycka mina barn.

**BORGMÄSTAREN, BORGMÄSTARINNAN, PALIN, ÖSTERMAN,
GRÖNBLOMSKAN och MAMSELLERNA LINDBERG, SELIN och
STRÖMBERG stå som fallna från skyarna.**

CEDER, SALIN och MANSSELL ROSA. (Med glassen
applojda. Hjuuga.)

Afunden och hämden ej mälet hunnit
Samt sqvallret intet här ästadkommit.
Vi få den äran att gratulera. (skål.)

Oskulden troget vandrat sin bana,
Ej kunnat ormen i blomstren ana.
Vi få den äran att gratulera. (skål.)

Och fästmannen trogen sin brud har varit,
Fastän sqvallret med lögnen omkringfarit.
Vi få den äran att gratulera. (skål.)

Drickom de trolofvades skål, go' vännar!
Framtiden lemna vi i ödets händer.
Vi få den äran att gratulera. (skål.)

(Rideaun faller.)

På K. E. F. Wesander juniors förlag äro utgifna:

- Syskonbarnen. Original-berättelse af Faster Ulla.
Fritt från Fliskan af Faster Ullas Farbror. 2:ne
delar 25 kop.
De Två Vännerna. Novell af Daniel Wikström.
Finskt original 10 kop.
Minne och Hopp till Finlands Ynglingar! Ord af en
Finsk Medborgarinna 6 kop.

- Hyödyllisiä ja Huvittavaisia Lukuja Ilan vietteeksi Lapsille ja Heidän ystävillensä toimitettu Kalle Kallen pojalta 5 kop.
Uuden vuoden Aamurusko. Kertoeloa Iso-Äitiltä. Suomennettu Kalle Kallen pojalta 3 kop.
Hengellisiä Kirjelmii. Koti-kehoitukseksi valittuja Amerikan Kirjoitus Seuran Hengellisistä kirjelmistä 12 kop.